

Životopis prof. dr. sc. Vjerana Katunarića

Vjeran Katunarić rođen je 20. travnja 1949. godine u Travniku u Bosni i Hercegovini. Osnovnu školu i gimnaziju pohađao je u Zadru. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je na studiju sociologije i filozofije (1973.), a magistrirao (1976.) i doktorirao (1978.) na području društvenih znanosti u polju sociologije..

Zaposlio se 1973. godine na Odjelu za migracije Instituta za geografiju Sveučilišta u Zagrebu na kojem je radio kao istraživač do 1978. godine kad se zaposlio na Odsjeku za sociologiju na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Od 1978. do 1980. godine na Odsjeku za sociologiju radio je kao asistent, od 1980. do 1985. kao docent, od 1986. do 1997. kao redoviti profesor, a od 1997. do 2010. godine kao redoviti profesor u trajnom zvanju. Nosio je i predavao slijedeće kolegije na (do)diplomskom i poslijediplomskom, odnosno doktorskom studiju: Sistematska sociologija, Sociologija porodice, Historijska sociologija, Sociologija etničkih odnosa, Multietnička društva, Klasične sociološke teorije društva i kulture, Izgradnja teorije u sociologiji, Etnicitet i multikultura, Teorije regionalnog i lokalnog razvoja. Na Sveučilištu u Zagrebu predavao je na poslijediplomskim studijima povijesti, etnologije, pedagogije, knjižničarstva, političkih znanosti, te na diplomskim studijima na Ekonomskom fakultetu i Hrvatskim studijima. Od početka ak. god. 2010/2011. radi na Odjelu za sociologiju Sveučilišta u Zadru, gdje izvodi nastavu iz predmeta Historijska sociologija, Multietnička društva, Izgradnja teorije u sociologiji i Klasične sociološke teorije kulture, te kolegija Teorije regionalnoj i lokalnog razvoja na Međunarodnom združenom doktorskom studiju sociologije regionalnog i lokalnog razvoja. Tijekom svoje nastavničke karijere mentorirao je brojne završne i diplomske radove, 3 magistarska rada te 10 doktorskih disertacija.

Stručno se usavršavao u inozemstvu kao stipendist OECD-a za studijski boravak u Kanadi (1974.) i Međunarodne organizacije rada za terenski rad u Austriji (1976.), kao Fulbrightov stipendist u SAD-u (1984.-1985.), stipendist Japanske fondacije za 15-dnevni studijski boravak u Japanu te Švedske međunarodne agencije za studijski posjet i predavanja na švedskim sveučilištima i javnim institutima (1992.-1993.). Bio je gostujući profesor na sveučilištima u SAD-u (Texas / Tyler, 1984.-1985.; Pennsylvania / Lock Haven, 2000.) i Švedskoj (Uppsala, 1992.; Göteborg, 1992.; Umeå, 1992.-1993.), te gostujući predavač u Njemačkoj (Tübingen, 1997.), Srbiji (Niš, 2006.) i Sloveniji (Ljubljana, 1988.). U sklopu *The joint European MA "Migration and Intercultural Relations"* Sveučilišta Stavanger u Norveškoj nosio je i predavao kolegij "Conflict and peace in multiethnic countries".

Tijekom znanstvene karijere bio je suradnikom na mnogobrojnim domaćim i međunarodnim znanstvenim projektima. Među posljednjima su dva domaća znanstvena projekta koje je u razdoblju od 2007. do 2013. financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske, „Socijalna

integracija i kolektivni identiteti u multietničkim područjima u Hrvatskoj“ i „Kulture konzumerizma i održivosti: globalni izazovi sociokulturnom razvoju RH“, te nekoliko međunarodnih: „Intercultural Dialogue and Conflict Prevention“ Vijeća Europe u Strasbourgu od 2002. do 2006. godine u sklopu kojega je bio autor triju istraživačkih izvještaja; „DIOSKURI – socioekonomske kulture europskih tranzicijskih zemalja“ Instituta za znanosti o čovjeku iz Beča, na kojem je od 2004. do 2006. surađivao kao član hrvatskoga tima pri Institutu društvenih znanosti „Ivo Pilar“; „Sharing Diversity: National Approaches to Intercultural Dialogue in Europe“ za potrebe Europske komisije povodom Europske godine interkulturnog dijaloga, u organizaciji Instituta ERICarts iz Bonna, 2007. i 2008. godine.

Posebno valja istaknuti i voditeljstvo i koordinaciju projekata vezanih uz kulturne politike: „Kulturna politika u Hrvatskoj“ koji je od 1997. do 1999. godine proveden uz financijsku potporu Ministarstva kulture RH, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta RH i Vijeća Europe; „Hrvatska u 21. stoljeću – strategija kulturnog razvitka“ u razdoblju od 2001. do 2003. godine uz financijsku potporu Vlade RH. Pri kraju drugoga projektnog razdoblja bio je konzultant i izvjestitelj Vijeća Europe za kulturnu politiku te kao ekspert Vijeća Europe boravio u Republici Makedoniji, Albaniji i Ruskoj Federaciji. Pri Vijeću Europe vodio je od 2002. do 2003. godine i međunarodni znanstveni projekt „Peace enclaves/cradles“.

Vjeran Katunarić objavio je više od 170 radova, od čega 13 autorskih i 4 uredničke knjige. Radove je objavljivao u znanstvenim časopisima, zbornicima radova i znanstvenim knjigama u Hrvatskoj i u inozemstvu. Osim na hrvatskome objavljivao je na engleskom, francuskom, njemačkom, japanskom, korejskom, makedonskom i slovenskom jeziku. U razdoblju između 2003. i 2009. godine bio je urednik za sociologiju u *Hrvatskoj enciklopediji* (LZMK). Sudjelovao je na preko 150 znanstvenih i stručnih konferencija u Belgiji, Češkoj Republici, Danskoj, Francuskoj, Hrvatskoj, Kanadi, Njemačkoj, Grčkoj, Mađarskoj, Italiji, Latviji, Republici Makedoniji, Nizozemskoj, Poljskoj, Portugalu, Rumunjskoj, Ruskoj Federaciji, Sjedinjenim Američkim Državama, Sloveniji, Srbiji, Španjolskoj, Švedskoj, Švicarskoj, Turskoj, Ukrajini i Velikoj Britaniji. Održao je barem tridesetak pozvanih predavanja u Hrvatskoj i u inozemstvu. Recenzirao je više od 50 tekstova za domaće i strane znanstvene časopise. U četiri navrata bio je članom reakreditacijskih timova stručnjaka za evaluaciju programa visokoškolskih studija u Sloveniji.

Član je Hrvatskoga sociološkog društva, a bio je i njegov predsjednik od 1984. do 1985. (tada Sociološko društvo Hrvatske).

Odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za osobite zasluge za kulturu (1998.). Dobitnik je Godišnje državne nagrade za znanost za područje društvenih znanosti (2003.). Također, dobitnik je Priznanja „Rudi Supek“ za iznimno značajna postignuća, uspjehe i zasluge za razvoj sociologije (2009.).

Obrazloženje znanstvenoga doprinosa prof. dr. sc. Vjerana Katunarića za dodjelu Državne nagrade za životno djelo u području društvenih znanosti

Inicijativa za pokretanje postupka za kandidiranje prof. dr. sc. Vjerana Katunarića za Državnu nagradu za životno djelo u području društvenih znanosti potekla je od Hrvatskoga sociološkog društva (v. pismo potpore u Prilozima) čiji je on dugogodišnji član i Odjela za sociologiju Sveučilišta u Zadru na kojem radi od 2010. godine.

Prof. dr. sc. Vjeran Katunarić je dugogodišnjim znalačkim, marljivim i predanim, podjednako teorijskim i empirijskim, radom u polju sociologije pridonio razvoju sociologije, ali i općenito razvoju društvenih znanosti u Hrvatskoj. Plod je to širine znanstvenih interesa i erudicije koja se ogleda u njegovu bogatu opusu u kojem je lakše pobrojati društvene teme, osobito one vezane uz hrvatsko društvo, kojima se nije bavio nego onima kojima jest. Stoga nije bilo jednostavno ni izabrati deset najvažnijih radova s pomoću kojih bi se mogao steći što potpuniji uvid u ukupni znanstveni doprinos prof. dr. sc. Vjerana Katunarića, kojega je u najopćenitijem smislu moguće odrediti kao doprinos razvoju sociologijske teorije i posebnih sociologija s jedne strane te kao doprinos primijenjenim sociologijama kulture i politike s druge.

Doprinos prof. dr. sc. Vjerana Katunarića sociologijskoj teoriji proizlazi iz niza radova u kojima spaja temeljito poznavanje sociološke teorije, minucioznu analizu i prepoznatljivi, asocijativno bogati razigrani jezik da bi predstavio dosege socioloških škola ili konceptualizirao polazišta za analize, primjerice, društvene moći, anticipirajući glavne tokove sociologije u svijetu ili sudjelujući u njima. Pritom se nerijetko vraća klasicima sociološke misli, ponovnom promišljanju njihovih koncepata ne zanemarujući pritom ni doprinose hrvatskih sociologa. S pomoću tih su se radova oblikovale generacije hrvatskih sociologa jer su zbog svoje kvalitete i važnosti bili nezaobilazni na popisima literature na studijima sociologije (ali i srodnih disciplina). Nadalje, neprocjenjiv je doprinos dao izgradnji i razvoju posebnih sociologija svojim djelima od kojih se neka smatraju klasicima na tim područjima. Upravo zbog toga ponajprije treba spomenuti sociologiju roda, čije bi bolje poznavanje (i čitanje Katunarićeva djela *Ženski eros i civilizacija smrti*) moglo pridonijeti smanjivanju konstruirane napetosti u (hrvatskome) društvu. Kvantitativno znatno veći, a kvalitativno ništa manji teorijski i empirijski doprinos dao je sociologiji etničnosti unutar koje istražuje i analizira osobito naciju i nacionalizam, kontinuirano društveno aktualne teme u hrvatskome društvu, nudeći pritom objašnjenja razlika između konfliktnih i nekonfliktnih multietničkih područja. Na tom je području dobio Godišnju državnu nagradu za znanost 2003. godine (za knjigu *Sporna zajednica. Novije teorije o naciji i nacionalizmu*). Poseban interes pa onda i doprinos prof. dr. sc. Vjerana Katunarića vezan je uz područje historijske sociologije. Njegovi su radovi na tom području važni ne samo za studij sociologije nego i povijesti te za problematizaciju razvoja društva u mnogim znanstvenim disciplinama. Vidljivo je to i u radovima kojima je pridonio na području sociologije društvenoga razvoja, a u kojima se među ostalim zalaže za redefiniranje (polu)periferije svjetskog ili kontinentalnog društva koje bi trebalo biti prvi korak ka

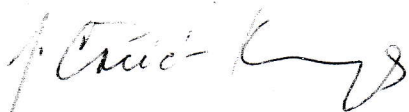
daljnjem redefiniranju modernog razvoja. Naposljetku treba spomenuti sociologiju migracija kojoj je utro put u Hrvatskoj svojim početnim znanstvenim istraživanjima osjetljivoga područja migrantskih obitelji i kojoj se povremeno vraća.

Posebno valja istaknuti doprinos prof. dr. sc. Vjerana Katunarića na području istraživanja kulturne politike na kojem je na najbolji mogući način povezoao svoje temeljito poznavanje fluidnog područja kulturne teorije, kritičko sociološko mišljenje, suradničke vještine i nepresušnu radnu energiju. To je rezultiralo dizajniranjem pojmovno-teorijskih modela u cilju analize hrvatske kulturne politike i u cilju izrade dugoročne strategije kulturnog razvoja Hrvatske, što je pak, po svojem značenju, nadraslo hrvatske okvire. Taj je doprinos prepoznat u Hrvatskoj pa je odlikovan Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića za osobite zasluge za kulturu 1998. godine, ali i izvan nje pa je bio konzultant i izvjestitelj Vijeća Europe za kulturnu politiku te kao ekspert Vijeća Europe boravio u Republici Makedoniji, Albaniji i Ruskoj Federaciji.

Ukratko, znanstveni doprinosi prof. dr. sc. Vjerana Katunarića, dosljedno kritičkog analitičara društva, čine ga ako ne najvažnijim živućim hrvatskim sociologom, zasigurno jednim od najvažnijih. Oni pokazuju svestranost njegovih interesa, temeljitost pristupa i širinu znanjâ vrijednih ne samo za proširivanje znanstvenih spoznaja u okviru sociologije, nego i u širem području društveno-humanističkih znanosti. Unaprijedio je teorijsku sociologiju i jedan je od utemeljitelja i najplodnijih hrvatskih znanstvenika u nizu posebnih sociologija, a svojim je opsežnim opusom unaprijedio sveučilišnu nastavu sociologije (i srodnih disciplina). Za njegov rad, moglo bi se reći pionirski, utemeljen na području sociologije kulture i sociologije politike, zapažen i cijenjen i izvan granica zemlje, u Hrvatskoj još uvijek ima mnogo prostora da ga se iskoristi za kreiranje javnih politika u kulturi.

Oni koji ga poznaju, znaju da će u svakom razgovoru s njime, kroz kritička zapažanja o suvremenom društvu, steći neki novi uvid barem u djelić društvene teorije, jer prof. dr. sc. Vjeran Katunarić na svojevrsan način živi sociologiju, svjestan, kao što pokazuje u jednom od svojih tekstova, ograničenja i vrijednosti njezinih strategija spoznaje o društvu.

Prof. dr. sc. Jadranka Čačić-Kumpes

Odjel za sociologiju Sveučilišta u Zadru
Obala kralja Petra Krešimira IV. 2
23000 Zadar

Matični broj iz upisnika znanstvenika: 150855
E-mail: jcacic@unizd.hr
Web: www.unizd.hr/Default.aspx?tabid=2477